

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

цькування, поширення особистих або неправдивих даних – це все порушує гідність людини та може призводити до психологічного тиску та порушення приватності, що в свою чергу – викликає дискомфорт у абсолютно різноманітних сферах життя.

В Україні напрями захисту в інтернеті активно розвиваються, вже працює Кіберполіція, існують законодавці про захист в онлайн-просторі («Про захист персональних даних») і ця сфера має розвиватися й надалі для ефективної протидії новим викликам у сфері захисту базових прав людини.

Важливо зазначити, що реалізація цих прав в Україні активно здійснюється через роботу Уповноваженого ВРУ з прав людини, діяльністю правозахисних організацій, можливістю звернення до Європейського суду з прав людини у разі порушення цих прав.

Отже, право на життя та повагу до гідності людини – це не лише юридичні норми, а також цінності, які формують рівень суспільства. Реалізація цих прав вимагає постійного удосконалення механізмів захисту та вчасного реагування на нові виклики, які постійно з'являються в умовах сьогодення. І лише за умови їх забезпечення та адаптуючи правову систему до нових реалій, можливе гарантування безпеки права на життя та повагу до гідності людини.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) від 04.11.1950:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
4. Загальна декларація з прав людини від 10.12.1948:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

УДК 347.73:336.22

*Д. О. Котенко, студент групи 401-П
О.О. Скрильник, к.ю.н, доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОСНОВНИХ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ ТА В КРАЇНАХ ЄС

Системи оподаткування різних країн мають свої особливості, що зумовлені історичними, економічними та політичними факторами. Для України, яка прагне інтеграції в європейський простір, важливим є

порівняння її податкової системи з системами розвинених країн ЄС, зокрема Італії. Це дозволяє не тільки виявити сильні та слабкі сторони національного податкового законодавства, але й сформулювати рекомендації для його вдосконалення відповідно до європейських стандартів. Порівняння податків в Україні та Італії допоможе виявити спільні тенденції, а також можливості для оптимізації податкових механізмів та підвищення ефективності фіскальної політики в Україні.

Основними податками в Україні є податок на доходи фізичних осіб, податок на додану вартість, податок на прибуток підприємств та єдиний соціальний внесок, в той час як в Італії основними податками є податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств, податок на додану вартість. Визначальним нормативно-правовим актом, який регулює податкову політику в Україні, є Податковий кодекс України, тоді як в Італії такою базою є Testo Unico delle Imposte sui Redditi (Єдиний текст податків на доходи).

Податковий кодекс України визначає ставку податку на доходи фізичних осіб як 18% від бази оподаткування. Крім загальної ставки передбачається також 5% та 0% бази оподаткування у випадках, прямо визначених розділом IV Кодексу, зокрема при операціях з успадкування (дарування) та операціях з продажу (обміну) об'єктів нерухомого майна, а також 9% — для доходів у вигляді дивідендів по акціях та/або інвестиційних сертифікатах тощо [1].

Італійська податкова система є прогресивною, навіть в статті 53 Конституції Італійської Республіки зазначається: «Усі зобов'язані сприяти фінансуванню державних витрат відповідно до своєї здатності до внесків. Податкова система заснована на принципах прогресивності» [2]. Ставка податку на доходи фізичних осіб в Італії залежить від річного доходу та становить 23% для доходів до 28 000 євро, 35% — для доходів від 28 000 до 50 000 євро, і 43% — для доходів, що перевищують 50 000 євро. Важливо зазначити, що підвищена ставка застосовується лише до тієї частини доходу, яка перевищує відповідний поріг, а не до всієї суми доходу [3].

В обох країнах передбачаються податкові знижки, які дозволяють зменшити суму податку, що підлягає сплаті, на підставі певних витрат або обставин. В Україні статтею 166 Податкового кодексу України таке право передбачається на різні витрати зокрема: процентні платежі за іпотечним кредитом (пункт 166.3.1), благодійні внески (пункт 166.3.2), витрати на освіту, медичні послуги, страхування, пенсії (пункти 166.3.3–166.3.5), репродуктивні технології, усиновлення (пункт 166.3.6), переобладнання транспортних засобів (пункт 166.3.7), будівництво доступного житла (пункт 166.3.8), оренду житла для ВПО (пункт 166.3.9) і придбання акцій компаній-резидентів Дія Сіті (пункт 166.3.10) [1].

В Італії витрати, які можна вирахувати з бази оподаткування, визначені статтею 10 Єдиного тексту податків на доходи. До них належать орендні платежі та витрати на нерухомість, медичні витрати для осіб з інвалідністю, періодичні виплати колишньому подружжю, пенсійні внески, добровільні медичні внески до фондів (до 3 615,20 євро), а також внески на додаткові пенсійні фонди та інші витрати, що відповідають вимогам законодавства. Крім цього, статтями 12-16 передбачені й інші відрахування [3].

Загалом, система Італії має більш комплексний підхід до знижок та відрахувань, дозволяючи зменшити податкові зобов'язання у багатьох сферах, що робить її більш гнучкою порівняно з українським законодавством.

Податок на прибуток підприємств в Україні регулюється Податковим кодексом, де стаття 136 встановлює базову ставку податку на рівні 18%, а для фінансових установ (крім страховиків) передбачено підвищену ставку 25%, яка застосовується зокрема до їхнього прибутку, скоригованого прибутку контрольованих іноземних компаній, а також при виплаті дивідендів. Малі підприємства можуть перейти на спрощену систему оподаткування, сплачуючи єдиний податок замість податку на прибуток, що знижує податкове навантаження та залежить від групи платника [1].

Італійські компанії повинні сплачувати податок на прибуток підприємств (IRES) з доходів, а також регіональний податок на виробничу діяльність (IRAP). Ставка IRES наразі становить 24%, показник IRAP може варіюватися від регіону до регіону і зазвичай становить близько 3,9% [3].

Податок на додану вартість (ПДВ) в Україні регулюється Податковим кодексом, зокрема статтею 193, яка визначає різні ставки податку залежно від виду операцій. Основна ставка ПДВ становить 20%, знижена ставка 7% застосовується до лікарських засобів, медичних виробів та деяких інших товарів і послуг. Окрім того, існує ставка 14% для сільськогосподарської продукції. Також передбачено 0% ПДВ для певних категорій товарів і послуг, таких як експорт товарів [1].

В Італії податок на додану вартість регулює Testo Unico IVA (Єдиний закон про ПДВ). Основна ставка ПДВ становить 22%, однак для деяких товарів і послуг застосовуються знижені ставки: 4%, 5% та 10%, що залежать від категорії товару чи послуги, згідно з додатковими таблицями в законодавстві. Для певних послуг, таких як виробництво товарів чи фінансовий лізинг, застосовується ставка ПДВ, яка відповідає ставці для самих товарів [4].

Податкова система України та Італії демонструє значні відмінності у ставках і підходах до оподаткування, проте обидві країни мають розвинену структуру податків, яка включає ПДВ і податок на прибуток підприємств. Італія орієнтується на більш високу основну ставку ПДВ, але передбачає численні знижки для окремих видів діяльності. В Україні, поряд з більш

низькою ставкою податку на прибуток, акцент зроблено на податковій пільзі та підтримку внутрішнього ринку. Обидві системи враховують необхідність підтримки різних секторів економіки, однак відмінності в ставках і пільгах відображають національні економічні особливості та політичні пріоритети кожної країни.

Література:

1. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Конституція Італії. URL: https://www.concourt.am/armenian/legal_resources/world_constitutions/const/italy/italy--r.htm.
3. Testo Unico delle Imposte sui Redditi/ URL: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:presidente.repubblica:decreto:1986-12-22;917!vig=>
4. Testo unico IVA. URL: <https://www.brocardi.it/testo-unico-iva/>

УДК: 341.215.4:341.9:341.31

*А.Р. Поправка, студент групи 401-П
О.О. Скрильник, к.ю.н, доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ЗАГАЛЬНОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ

Загальна декларація прав людини, ухвалена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року, стала першим універсальним міжнародним документом, що закріпив фундаментальні права й свободи, притаманні кожній людині незалежно від її мови, раси, національності, статі, чи віросповідання. Декларація не має обов'язкової юридичної сили, однак вона є джерелом міжнародного звичаєвого права та основою для укладення численних міжнародних договорів, включаючи Міжнародні пакти про права людини. Її норми становлять етичний і правовий орієнтир для держав, особливо в умовах кризи, війни чи окупації.

У світлі повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України з лютого 2022 року, питання дотримання основоположних прав людини, гарантованих Загальною декларацією прав людини, набуває особливої ваги.

Збройний конфлікт, що триває на території України, супроводжується численними випадками порушення прав людини — як цивільного населення, так і військовополонених. В умовах війни, хоча основним джерелом правових норм виступає міжнародне гуманітарне право, норми